

Prof. dr hab. n. med.

Gliwice 06.07.2023

Łukasz Krakowczyk

Oddział Chirurgii Onkologicznej i Rekonstrukcyjnej

Narodowy Instytut Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie

Państwowy Instytut Badawczy

Oddział w Gliwicach

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani lek. dent. Izabeli Cwaliny-Sidor zatytułowanej "Ekspresja i dynamika wybranych wskaźników przebudowy tkanki kostnej w ślinie pacjentów we wczesnej fazie leczenia ortodontycznego".

W jamie ustnej zachodzą ciągłe reakcje między pokarmem, wydzielinami gruczołów i bakteriami. Najważniejszym płynem w tym środowisku jest ślina. Badanie śliny i jej składników pozwala coraz częściej na wykrywanie i ocenę zaawansowania chorób jamy ustnej, a także chorób ogólnoustrojowych. Dzięki temu, że pobieranie materiału jest wygodniejsze, tańsze i mniej stresujące dla pacjentów w porównaniu do badań krwi, znajduje się w coraz szerszym kręgu zainteresowań.

Od dawna wiadomo, że choroby jamy ustnej mają istotny wpływ na rozwój i przebieg chorób ogólnoustrojowych. Aktywna choroba próchnicowa lub nieleczone zapalenie przyzębia uaktywnia wytwarzanie enzymów biorących udział w niszczeniu

tkanek, a mechanizmy obronne mogą być znacząco osłabione. Osłabienie kondycji zdrowia jamy ustnej wiąże się z zwiększeniem przepuszczalności naczyń krwionośnych i migracją bakterii do krwioobiegu. Idzie za tym rozprzestrzenianie się infekcji w obrębie całego organizmu i negatywny wpływ na narządy. Obecnie w piśmiennictwie międzynarodowym występuje mała ilość publikacji na temat poziomu wymienionych czynników w ślinie i ich korelacji z leczeniem ortodontycznym.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska jest oprawionym wydrukiem komputerowym, w formie monografii, składającym się z 81 stron tekstu podzielonych na XI rozdziałów. Badania przeprowadzono w ślinie niezmienionej/niestymulowanej, pobranej od 50-ciu pacjentów zdrowych, bez aktywnych ubytków próchnicowych, chorób przyzębia, płytki nazębnej, o bardzo dobrej higienie jamy ustnej. Drugą grupę 50-ciu pacjentów stanowili pacjenci zaplanowani do leczenia ortodontycznego i we wczesnej fazie leczenia, w Prywatnej Przychodni Stomatologicznej Ortho-Dent s.c. w Białymstoku.

Praca napisana jest językiem zrozumiałym i w sposób jednoznaczny formułuje założenia i cele. Układ pracy jest typowy dla badawczej pracy klinicznej. We wstępie autorka opisuje szczegółowo biomarkery przebudowy tkanki kostnej, biomechanikę w leczeniu ortodontycznym oraz skład, funkcje i neuroregulację wytwarzania śliny.

Cele pracy zostały sformułowane zrozumiale, konkretnie i jednoznacznie. Autorka w całej dysertacji dąży do uzyskania jednoznacznych odpowiedzi, tak aby sformułować odpowiednie wnioski. Materiał badawczy stanowi analiza danych klinicznych pozyskanych od 100 pacjentów. Materiał kliniczny i opisana metodyka

badań są dobrane prawidłowo i w sposób bardzo staranny. Wyniki badań są dokładne i przedstawione w sposób czytelny i zrozumiały. Na wszystkie pytania postawione w „Celach pracy” doktorantka uzyskała odpowiedź, a dzięki wprowadzeniu metod statystycznych uniknęła możliwości przyjęcia hipotezy fałszywej. Dyskusja doskonale oddaje komentarz i wytłumaczenie wyników własnych danych uzyskanych w wyniku samodzielnej pracy doktoranta z wynikami innych autorów. Cytacje i interpretacje danych są właściwe i dobrze wyważone.

Najważniejszym wnioskiem, który uzyskała doktorantka w wyniku samodzielnej pracy nad analizą wyników jest fakt, iż wzrost stężenia leptyny w czasie trwania leczenia ortodontycznego może świadczyć o występujących procesach naprawczych w czasie trwania leczenia ortodontycznego, jednak sama leptyna w związku z rozbieżnościami literaturowymi, jako pojedynczy marker nie jest przydatna jako specyficzny wskaźnik zapalenia. Uzyskane wyniki przez doktorantkę wskazują na działanie mediatorów stanu zapalnego w trakcie początkowej fazy leczenia ortodontycznego. Ich czynność i wpływ na przemieszczanie zębów jest ważna i pozwala zrozumieć istotę zmian zachodzących podczas przykładania siły i prawidłowo przygotować plan postępowania leczniczego.

Abstrahując od wartości naukowej przedstawionej mi do oceny rozprawy, którą oceniam bardzo wysoko, zobowiązany jestem wymienić również kilka nieprawidłowości, głównie o charakterze formalnym.

1. Cel pracy powinien być sformułowany konkretnie i jednoznacznie bez zbędnego wprowadzenia i wstępu.
2. We wnioskach nie uzyskano odpowiedzi na ocenę stężenia MMP-1, który pojawia się w dwóch pierwszych celach pracy.

Podsumowując, z pełnym przekonaniem stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. dent. Izabeli Cwaliny-Sidor spełnia wszystkie warunki określone w art. 13 ust. 1 z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn.zm.) oraz art.179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2018 r. poz. 1669 z późn.zm.)

W związku z powyższym zwracam się do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie Pani lek. dent. Izabeli Cwaliny-Sidor do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Pani lek. dent. Izabela Cwalina-Sidor precyzyjnie określiła kilka celów badawczych, a następnie uzyskała oryginalne rozwiązania problemów naukowych. Otrzymane wyniki badań mają nie tylko wartość poznawczą, lecz posiadają również znaczenie praktyczne, dlatego też z dużym uznaniem dla wiedzy i umiejętności doktorantki, jej zaangażowanie i pracowitość **wnioskuję również o wyróżnienie przedstawionej mi do recenzji rozprawy doktorskiej.**

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Zdzisław Kulecki', is written in a cursive style.